

Crucile vii din pădurea Dealul Mărului

Kilometrul 59-60, șoseaua Roman-Vaslui. Oprim. În dreapta, un drum șerpuitor este repede înghițit de pădure. Cei din împrejurimi îi spun „Drumul Cireșului“. În capătul său se află localitatea Săcăleni. Aici, în marginea șoselei, în colț, o mină de creștin a zidit o fințină: „Trecătorule, bea apă și mulțumește-i celei ce a fost Lezeu Maria“. Drumetii își astimpără setea și zic bogdaproste. Cei din partea locului beau, apoi cumpănesc găleata de tablă și varsă apa pe pământ: de suflul celor cu nume neștiut, fulgerați de moarte năprasnică în anul 1949. Istoria lor a rămas până astăzi necunoscută; sufletele înțeleștate de spaimă au păstrat secretul mai bine de 40 de ani. Însă adevărul, întregul adevăr, se află aici, pecetluit an

de an de tăcere și de frunzele toamnelor din pădurea Dealul Mărului.

■ „LA MORȚI“

Sergentul Major Ioan Samsor de la postul de poliție Poienari o ia înainte. S-a oferit din primul moment să-mi dea o mină de ajutor și chiar m-a ajutat foarte mult, drept pentru care-i rămînt recunoscător. Îi carez urcînd „Drumul Cireșului“ cu inima strînsă și cu gîndul la Golgota. Pentru cele 11 victime fost ultimul drum. Este o liniște înaltă, fragmentată doar de zgomotul vreascurilor trosnînd sub picioare. Locului i

AI. MIHAILA

(Continuare în pag. a 7-a)

127

(Urmare din pag. 1)

s-a spus „la morți” și, încă înainte de a auzi glasul însoțitorului meu, șoptindu-mi „nici”, VAD. Pe fagii din jur sînt scrijelite cruci; patru pe un copac, două pe altul, câteva stînghero pe fagii mai depărtați. Sînt și inițiale: C.C., A.V. (?), B.D.A. La început, în primăveri, fagii au plîns prin rănille din scoarță. Apoi, lacrimile au conținut: urmînd legea firii cruelle creșe an de an o dată cu fagul. Sînt și clo vit l Lîngă fagul cu patru cruci se află GROAPA. Asasini ai grăbeau să termine lute masacrul, așa că au calculat din ochi că într-un metru de pămînt pot încăpea 11 morți. I-au coborît în marginea drumului și l-au împușcat. Apoi l-au tîrît prin frunze, aruncîndu-l în întimplare, în groapă. Au turnat câteva lopeti de jîrnă, peste el, s-au suit în mașini și au plecat. Misiunea fusese îndeplinită.

■ „DOAMNE, CE GROZĂVIE!”

Satul cel mai apropiat se numește Fag. Abia dacă are vreo 20 de case, iar lumina electrică n-a ajuns niciodată pînă aici. Gospodarii sînt „în țarnă”, dar pe bătrîni îi găsește acasă. Îi ascult **CATRINA BABA**, 71 de de ani: „Am auzit de-atunci, prin oameni, că nu stăteam aici, eram în Poenița, la un kilometru, cale de Fag. Încă l-am și spus bărbatului dinții: „mă duc să văd și eu locul”, cum auzisem că fuseseră și alți oameni. Și la două zile am plecat și-am văzut groapa! Doamne, ce grozăvie! Ciinii scormoniseră mormîntul, era deasupra o bască aruncată și izbucnește în plîns — n.n.) dintr-o parte leșise afară burta unu mort”.

TUDOR GIL ION, 75 de ani: „Erau vremuri grele, domnule pe-atunci. Ferească Dumnezeu! Vazică eu m-am întors din prizonierat în '47 și asta s-o întimplat cam în '49 sau '50. Eram acasă. O vînit o mașină mare și ei erau în mașină. Iaca, să îi fost mai devreme ca acu”. Era toamnă. Întîi l-a plimbat prin sat cu mașina, aici, la Gidintîi, la Poienari, era lumea pe cîmp, așteptau să se înscreze. Arestalii erau cu fața în jos și erau bîci cu cizmele și bocancii în cap. Oamenii spun că tare mă răchecau. Seara, mi lte-

rul, au pus patrule la drumul Săcălenilor și mai sus la vreo 500 de metri. De acolo l-au dat jos din mașină și s-a auzit cum îi impușeau. Am auzit mai multe focuri de armă. De atunci, în atîția ani, n-o vînit nimeni să întreb de soarta lor. Oamenii spun că deținutul ar fi fost din BUTEA, că acolo în '49 a fost revoluție. A doua zi, oamenii au găsit pe drumul Cireșului sînge și verigi de lanțuri”.

IUSTUȚ A. DUMITRU, 70 de ani: „La începutul anilor '50

dat știre la săfii lui. Aceștia l-au repezit să nu-și bage nasul unde nu-i fierbe oala, Iaca, mi lșianul trăiește și-acum, puțeti să-l întrebati. A doua zi dimineața Roșu s-a dus la fața locului, a văzut groapa și afară leșise o halnă și o lingură. Asta știu de la el, asta vă spun.”

■ OAMENII TREBUIE SĂ AFLE ADEVĂRUL!

Vulpăsești, 5 octombrie. Pe o coastă de deal, în capătul sa-

gol am dat pesle un craniu, un pantof și alt craniu. Craniile au fost cel mai prost conservate. Pe data de 3 octombrie am finalizat scosul afară iar pe data de 4 octombrie medicul asociației dl. Mihai Spîncu a întocmit împreună cu dl. procuror Dumitru Tănase procesul verbal: Oasele proveneau de la 11 victime. Dl. sergent major Samson Ioan: Eram la locul masacrului pe 3 octombrie. S-au descoperit 6 crani și 13 femururi. Apoi s-au mai scos: un

cut la județul Iași. În anul 1954 vara sau spre toamnă (cînten nu m-a lămurit) o revoltă izbucni în sat făcea ca Butea să fie inconjurată de armată, după unii cu tancuri, și izolat de sattele din jur. Securitatea a operat numeroase arestări, apoi au fost trimiși la Canal, alții au provenit victimele din Dealul Mărului din fostii țărani revoluționari.

Dl. Dumitru Antol, 57 ani: Pe atunci aveam 15 ani iar zece volta s început de la biserică. Oamenii erau la școlă în acele cel mai tineri, aveam încă un venit de la Roman, de la Securitate, 4 sau 5 lei pe săptămîna. După plecarea lor, în sat s-au tăiat firele de telefon, au închis drumul cu baricade — n.n.) cu cotli în sat și au baricadat casele cu țărani. Securității s-au întors cu o mașină și au venit un avînt care a runcat petarde apoi au plecat în sat. Pe fața care lătrau în sattele au împușcat-o a mare, în tirziu din pricina că îl lătrau fața bisericii l-au împușcat. **Ion Zăpădeanu** care ținea un murit. Satul a fost inconjurat de militari, în interior la biserică rîspîntie erau patrule cu mitraliere. Se instaurase teroarea, a doua zi a venit un general care a adunat oamenii, întîndu-le o cuvîntare. Mi-amintesc că spus așa: „Țara noastră nu este uită la o comună ca Butea, vom țerm șterge Butea de pe fața pămîntului”. Apoi au urmat arestările. Pe unii l-am mai văzut, pe alții niciodată. Preotul a fost luat cu avionul, plînd pe deasupra satului acolo l-au dat drumul, ca noaptea să-l lu cu mașina și să-l ducă la Canal. S-a întors după 7 ani. Nu cred că împușcații din Dealul Mărului să fie de aici. Să fi auzit. Eu, unul, nu știu. Să întrebati... Dar nimeni nu poate spune ceva precis. Cînd refuză să-și amintească despre acele timpuri. Au fost băieți, schingiuți, omorîți. Alțora îi e frică. Îi înțeleg. Voi mai încerca zilele viitoare. Și în toate zilele pînă voi descoperi adevărul. Aici și în toate rile semănate cu **DUMITRU**

569

Crucile vii din pădurea Dealul Mărului

eram milițian în Roman. Am auzit la miliție la Roman că securitatea ar fi împușcat niște noți sau deținuți politici în Dealul Mărului, dar nu puteam întreba că-mi era frică. Prin '50 am ajuns pădurar prin aceste locuri și m-am dus de curiozitate să văd groapa. Era un os ieșit în afară, un fluier de pi-cior. Deținutul era din BUTEA, țărani care s-au opus colectivizării sau regimului comunist. Noi așa știm aici”.

ION CLAPUCI, sat Gidintîi: „În vremea aceea eram pădurar. Pe arestați l-au împușcat la ora 10 seara. Am văzut a doua zi groapa făcută și se mai vedea ceva leșind din ea. Pot spune că era o singură groapă și nu mai multe cum bănuiesc oamenii”.

VASILE GUGUIANU, sat Gidintîi: „Cel mai bine a știut Grigore Roșu care era pădurar acolo. Atuma-i mort, dar mi-a povestit totul... Era seara pe „Drumul Cireșului” se ducea spre Averești. A auzit un foc de armă și la cîteva zeci de metri o patrulă i-a pus mîna în chept. „Stai! Omul s-a întors și a mai auzit pe drum focuri de armă. Apoi mi-a povestit că s-a dus la postul de miliție din Gidintîi și l-a spus milițianului că l-a întimplat. Milițianul, de milițian, a pus mîna pe telefon și a

lului stă domnul Gheorghe Ho-pan, pensionar, fost deținut politic. În amurg, cîreșda satului se întoarce alene prin colbul drumului.

Gazda îmi mărturisește: „În anul 1951 eram ceferist în halță la Stănița. Discutam cu oamenii care veneau și plecau și așa am auzit prima oară de crimele din Dealul Mărului. Pînă acîm am ținut secretul, apoi mi-am spus că oamenii trebuie să afle adevărul. L-am anunțat pe domnul Alexandru Lăzărescu, președintele Asociației Fostilor Deținuți Politici din Piatra Neamț care, după o recunoaștere făcută în septembrie, a început decoper-tarea locului pe 2 octombrie, Miercuri, 3 octombrie am fost și eu acolo. Părerea mea e că sînt 15 și nu 11 persoane, iar printre victime sînt și doi preoți. Cred că morții provin din comuna Butea”.

Cei care au asistat la dezgro-parea osemintelor mărturisește: **Dl. Ioan Rosca**, președintele „Asociației Dialog Piatra Neamț” relatare telefonică: Ac-tiunea a fost inițiată de Asocia-ția Fostilor Deținuți Politici — Piatra Neamț. Apoi am dat o mîna de ajutor. Prima săpătură, pe 2 octombrie s-a desco-perit la început un femur izolat

glor. mai mare decît calibru 7,63, o bucată de postav asemă-nătoare cu țesătura de sutană de preot, o linguriță mică, 3 mo-nezi de aluminiu din emisiunea 1948, erau de 5 lei și seria R.P.R. pe ele și anul, încălță-minte numere mari, o centură cu pafă militară, bucăți de su-man. Scheletele erau așezute la voia întimplării, fără nici o or-dine.

Dl. Dumitru Tănase, procuror la Procuratura Roman: „Am ajuns la fața locului în ziua de 4 octombrie. În final am inchei-at procesul verbal din care rez-ultă că în groapă au fost 11 victime, resturi de halne și încălțămintă. Groapa are următoarele dimensiuni: 3,20 X 1,40 cu o adîncime de 1,10. Local-nicii din zonă susțin că morții ar proveni dintre țărani care s-ar fi opus colectivizării for-țate”.

Totuși, cine sînt împușcații din Dealul Mărului?

■ PUTEM SĂ STERGEM BUTEA DE LA FAȚA PĂMÎNTULUI!

Butea, 6 octombrie. Pînă în anul 1950 comuna Butea a fă-cut parte din fostul județ Ro-man. După această dată, județul s-a desființat iar Butea a tre-

1990
 10007
 DIMINKA

Raw